

*Steen Rønsholdt
Azad Taheri Abkenar*

Kommunalret i grundtræk

4. udgave

 KARNOV
GROUP

Steen Rønsholdt & Azad Taheri Abkenar
Kommunalret i grundtræk
4. udgave/1. oplag
© Karnov Group Denmark A/S, København 2025

ISBN: 978-87-619-4591-4

Grafiker: Sine Andersen, Karnov Group Denmark
Sats: Integra, Indien
Tryk: Sowa Sp. z o.o., Polen

Denne bog er beskyttet i medfør af gældende dansk lov om ophavsret.
Kopiering må kun ske i overensstemmelse med loven. Det betyder f.eks., at
kopiering til undervisningsbrug kun må ske efter aftale med Copydan Tekst og Node.
Alle rettigheder forbeholdes.

Indholdsfortegnelse

Forord til 4. udgave	5
Forord til 3. udgave	6
Forord til 2. udgave	7
Forord	8

Kapitel 1

Indledning	13
1.1 Introduktion og perspektiv	13
1.2 Kort om kommunalreformen	15
1.3 Kommunernes økonomi	17

Kapitel 2

Styrelsessystemet	21
2.1 Retsgrundlaget	21
2.2 Kommunalbestyrelsen	23
2.2.1 Valg til kommunalbestyrelsen	23
2.2.2 Det konstituerende møde	24
2.2.3 Kommunens øverste organ	25
2.2.4 Bindende folkeafstemninger	26
2.2.5 Kommunalbestyrelsesmedlemmers initiativret	27
2.2.6 Kommunalbestyrelsens møder	29
2.2.7 Mødeoffentlighed	30
2.2.8 Flertalsbeslutninger og én vedtagelse, hvor intet særligt er bestemt	30
2.2.9 Beslutningsdygtighed (quorum)	31
2.2.10 Beslutningsprotokol	31
2.3 De kommunale udvalg	32
2.3.1 Udvalgenes nedsættelse og medlemmer	32
2.3.2 Udvalgenes opgaver	32
2.3.3 Formanden for stående udvalg	33
2.3.4 Forholdet til kommunalbestyrelsen	34
2.3.5 Udvalgenes møder	35
2.3.6 Beslutningsprocedure og -dygtighed	36

2.3.7	Udvalgsmedlemmers standsningsret	36
2.3.8	Andre udvalg	37
2.4	Borgmesteren	38
2.5	Forvaltningen	40
2.6	Kommunalbestyrelsesmedlemmernes rettigheder	42
2.7	Tvangsmæssig udskiftning af kommunalbestyrelsesmed-	
	lemmer og borgmester i valgperioden	44
2.7.1	Kommunalbestyrelsesmedlemmers tab af valgbarhed . . .	44
2.7.2	Suspension af borgmester som følge af	
	pligttilsidesættelse	45
2.7.3	Afsættelse af borgmester som følge af	
	pligttilsidesættelse	47
2.7.4	Suspension pga. tiltale for strafbart forhold	49
2.7.5	Afsættelse pga. manglende tillid	51
2.7.6	Dækning af borgmesterens advokatomkostninger . . .	52
2.8	Træk af den kommunale beslutningsproces	52
2.8.1	Begrundelse og saglighed	53
2.8.2	Habilitet og saglighed	56
2.8.3	Kommunalbestyrelsesmedlemmers levering af	
	kommercielle ydelser til kommunen	58
2.8.4	Generel inhabilitet	59
2.8.5	Aktindsigt	61
2.8.6	Delegation	62
	2.8.6.1 Intern delegation	62
	2.8.6.2 Ekstern delegation	64
2.9	Særlige styreformer	65
2.9.1	Valg af alternative styreformer	65
2.9.2	Magistratsstyre	66
2.9.3	Delt administrativ ledelse	66
2.9.4	Mellemformstyre	67
2.9.5	Andre styreformer	67

Kapitel 3

Kommunalfuldmagten	69
3.1 Begreb og retsgrundlag	69
3.2 Retlige grænser afledt af lovgivningen og almindelige	
hjemmelsprincipper	71
3.3 Overordnet afgrænsning med udspring	
i kommunalfuldmagten selv	73
3.3.1 Fællesskabs- og almennyttetekriteriet	74
3.3.2 Lokalitets- og opgavefordelingskriteriet	76

3.3.3	Forsvarlighedskriteriet	80
3.3.4	Kriteriet økonomisk vinding	80
3.4	Kommunerne og erhvervsvirksomhed	81
3.4.1	Afgrænsning af lovlig kommunal erhvervsvirksomhed . .	82
3.4.1.1	Hovedreglen om forbud mod at drive erhvervsvirksomhed	82
3.4.1.2	Produktion til eget brug	83
3.4.1.3	Overskudskapacitet	84
3.4.1.4	Biprodukter.	86
3.4.1.5	Accessorisk virksomhed	88
3.4.2	Lov om kommuners og regioners udførelse af opgaver for andre offentlige myndigheder og kommuners og regioners deltagelse i selskaber	89
3.4.3	Generel erhvervsudvikling og støtte til privat erhvervsvirksomhed	91
3.4.3.1	Særlig kommunal interesse	93
3.4.4	Lov om kommuners og regioners deltagelse i selskaber	95
3.5	Kommunal forsyningsvirksomhed	96
3.6	Kommunal jordforsyning	97
3.7	Kommunal boligforsyning	99
3.8	Foreninger	100
3.9	Idræt.	102
3.10	Kultur	103
3.11	Partipolitiske og religiøse aktiviteter.	104

Kapitel 4

Det almindelige kommunaltilsyn	109
4.1 Begreb og afgrænsning	109
4.2 Tilsynets genstand	110
4.2.1 Overvejende legalitetstilsyn	110
4.2.2 Lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder	111
4.2.3 Ansættelsesretlige regler	112
4.2.4 Forholdet til særlige klage- og tilsynsmyndigheder . . .	113
4.3 Tilsynets adressater	114
4.4 Tilsynssagens ramme.	115
4.4.1 Forholdet til indenrigs- og sundhedsministeren.	115
4.4.2 Sagens rejsning	115
4.4.3 Sagens oplysning.	116
4.4.4 Forvaltningslovens anvendelse	118

4.5	Tilsynets reaktionsmuligheder i 1. instans	119
4.5.1	Uforbindende udtalelser og forhåndsudtalelser.	119
4.5.2	Annulation.	120
4.5.3	Den retlige mangels klarhed.	121
4.5.4	Den retlige mangels væsentlighed og særlige omstændigheder	123
4.5.5	Suspension	125
4.5.6	Tvangsbøder	126
4.5.7	Erstatning og bod	128
4.5.8	Anerkendelsessøgsmål	131
4.5.9	Om straf for pligtforsømmelse.	131
4.6	Tilsynet ved indenrigs- og sundhedsministeren	133
4.6.1	Indenrigs- og sundhedsministeren som rekursmyndighed	133
4.6.2	Indenrigs- og sundhedsministerens egen drifts- kompetence.	134
4.6.3	Pålæg om at tage en sag op til behandling.	136
4.6.4	Opsættende virkning.	137
	Litteraturliste	139
	Stikordsregister	141